

KOLÌ TOHAR (N.H. TUFAR)

A

V

F

r

PIET

ALFABETI

G

H

I

Ü

B

Komrat 2010

KOLİ TOHAR (N.H. TUFAR)

Komrat 2010

KOLÍ TOHAR (N.H. TUFAR)

Bu kiadı adıym sevgili ooluma Kolie em kızçaazıma Nadie
Kiat çıkarıldı şkolacılar için

Avtor şükür ediy yardımcılık için çıkarmaa bu kiadı eşime Gerbalı
Lüdmilaya, ooluma Tufar Nikolaya em P.Vlah, İ.Mardar, S.Mihalçuk,
A.Statovu, İ.Duşkovu, M.Akbaş, P.Paşalı, L.Dobrova, V. Todorovu, N. Deli

Önsöz

Deerlär, ani insan kendi sözlerinnän, bakışlarınınan, bilgilerinnän, yaptıklarınınan koer nota kendi kendisinä. Yaşamamda çok insannan tanıştım. Kiminnän dost oldum, can yakınnı buldum, kardaş, kızkardaş gibi oldum, ama Nikolay Harlampieviç boba gibi bana geleer. Onun fikiri her zaman raat hem kantarlı, onun yaratmaları gagauzluk damarınınan hem can sızıntısınınan baalı.

Nikolay Harlampieviç Tufar durer saida o insannarın arasında, angıların bütün yaşaması baalı izmettä kendi halkına. Duudu Nikolay Harlampieviç Tufar Valkaneş kasabasında pipiruda ayın 11 dä 1935 yılda. Sokakça, nice geçer gagauzlarda, Kıvrak Lambunun Kolisi. Çalışkannık Tufar aylesindä ayrı bir er alıer. Olmaa ilk hem üürenmiş, bu sebepi Nikolay Harlampieviç sayardı hen önemli. Onun için bitirdi otliçnoya askercilikte bulunaarkana bir yıllık şkolayı, da oldu radio mehanik istrebitel uçaklarında. Taa sora gene otliçnoya bitirdi Kişinev Devlet Universitetindä istoriya fakultetini. Üürenmek yolu getirdi Nikolay Harlampieviçi aspiranturaya hem doktoranturaya. Oldu doktor istoriyada hem doţent politologiyada. Bilgi uurunda çıkardı iki broşura hem üç monografiya. Çok yıl işleer Komrat Devlet Universitetindä.

Literatura yaratmalarını Nikolay Harlampieviç başladı yazmaa 1951 yılda. Onun şiirlerindä sıralı valkaneş dialektli gagauz dili, gagauz fikir düzgünnüü hem duygu yımışaklı. Büünkü günedan onun literatura yaratmaları tiparlanmadı. Gagauz dilinde çıktı salt bir bilimsel kiyadı “Saklı cenkçiler”.

Çok sıra vardır işittiim, ani gagauzların dedeleri çiftçiymişler, da onun için intelligent hem delikatlık damarı yokmuş gagauzlarda. Bu yanniş düşüncüyü bana deyni aktardı Nikolay Harlampieviç Tufar çünkü gagauzluu hen iyi tarafından kendi işlerinnän tanıttı.

Ekaterina Jekova

PIET ALFABETİ

A

Armanda biçintiler,
Aulda sa ayvannar.
Armutlar meyvalıkta,
Almalar da orada.

B

Becerenden iş korkur,
Bize koraş iş verir.
Biz bol işe alındık,
Başa çabuk çıkardık.

E

Can insanda varsaydı,
Canavarlık onda yok.
Can ama eer yoksaydı,
Canavarlık onda çok.

E

Çektim bir türkü yolda,
Çıktı o büyük yardıma.
Çokça iş lääzım yapmaa –
Çizi işleerken tutmaa.

D

Dooru yoldan giderek,
Deniz çocuk gelecek
Derin “Darı kulaana”,¹
Derin gölün yanına.

E

Edi yaş bende vardır,
Edi gün da aftada.
Epsi onnar benimdir,
Epsi onnar saida.

F

Fişman² düşünde görmüş
Filan işe gideermiş.
Fidan izlı dikeermiş,
Fayda işten bulaarmış.

G

Gece³ bütün bekledik
Gemi bize etişsin.
Gündüz, yakın üülene
Gelmek onda biz gördük.

H

“H” yoktur bizim dilde,
“H” bizde çıkarmadır.
“Hergele” o ergele,
“Helal” sa pak elaldır.

*1 Darı kulaa - Valkaneş merasında bile adta bir toprak eri.

*2 Fişman - kimsa

*3 Gemi - parohod

T

Ṭıprırlık derede,
Ṭırkalar bizim evde.
Ṭani bulü bize geldi,
Ṭaṭie o uuradı.

I

İmek yapmaa ben beeniym,
İmeliı epsi seviy.
İkramnadım nunamı,
Vaatz etmiş o beni.

I

İştırl olsa motkura,
İhacak o tezicik.
İrçın ayvan olaarsa,
İştırmadaan⁴ büecek.

J

“J” diildir bizim dilden.
“J” te o gelmelerden.
“Juri”, “Jurnal” laflardan,
Açık pek işidilen.

K

Kaçarak ben etiştım
“Kaçamak”⁵ tarafına.
Kanatsız uça-uçtum,
Kaçanınnan buluştım.

K

*4 İştırmadaan - nezametno

*5 Kaçamak – Valkaneş merasında bir yol adı

L

Laapları insannarın
Lääzımnı nışannadır.
Lambuoolu laabıydır,
Lambu adtan gelmeydir.

M

Mamu epsinden üsttür,-
Maşı en çok annadır.
Mamu dünnäada birdir,
Mamu gülden gözeldir.

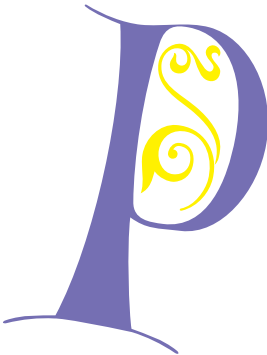

N

Nasti bir çiçek görmüş,
Nası-nice koparmış.
Neetlenmiş onu versin-
Anaya onu daksın.

O

Onnan beş – onbeş, -dedi
Olodi kardaşına.
Okadar çual taşı
Oktain auluna.

Ö

Ördek pek seviy suyu,
Öküz sa batal otu.
Özenmiş dal otlasın,
Örtüden onu çeksın.

P

Paalı saalıktan yokmuş,
Peti bunu denemiş.
Pekçe Peti korunıy,
Paalı işi arcamıy.

R

Raatlı işi yapırsan,
Raada sınaşaarmışın.
Raatsız işe alınaarsan,
Raatlı bulamaarmışın.

S

Sendeki güzel işler
Sevgili işe benzeer.
Sımarla, da uurasın,
Salt senden işler gelsin.

S

Şıra üzümünden içtim,
Şirit şapkama koydum.
Şarfi boynumda sardım,
Şiret kıştan kurtuldum.

T

Tatim üretti beni:
-Tamaalık insan bozur.
Tamaalık erbirini
Taratmaa zorlandırır.

R

S

U

Uçtum bir uçaknan ben,
Umutnan göke çıkmaa.
Uzaya⁶ taa etişmee,
Ustalımı göstermee.

Ü

Ülkem⁷ benim var salt bir,
Üüniym dayman onunnan.
Ürekten yazıym piet,
Üzüm pak benim bununnan.

V

Vani vakıt sairsas,
Varlık onda ilerler.
Vasi malı bakırsa,
Vallaa, gelir çoklanır.

Y

Yortular bize geldi.
Yaamurlar da dolaştı.
Yaşlık pek lääzım bize,
Yardım oluruz size.

Z

Zeet üstünden kuşçaazı
Zaarçu çocuk kurtardı.
Zıt etmiş o kedii,
Zapt etmiş bu belai.

*7Ülke – strana
*6Uzay - kosmos

1

Alındık da aaradık,
Bulup da bilebildik.
İi nasaat biz sesledik-
Alfabeti üürendik.
Bizi buna üüretti
Sevgili üüredici.

2

Görün, ne bize açtı
Şu alfabet bilmesi:
Biz üürendik okumaa,
Yazılmışı annamaa,
Kiatları üürenmee,
Bilim done toplamaa.

3

Biz üürendik yazmaa:
Nası bizim laabımız,
Nice bizim adımız,
Çok işleri annamaa.

4

Te örnek bir alalım:
Dankıdan⁸ gün duaarmış,
Batıya saklanaarmış.
Te bu iki taraflar
Bizim topraan tarafları.
İki onda taa vardır:
Üülen bir, bir da poyrazdır.

Buruk ayak miřka

Buruk ayak miřka
Daada geziniy.
řiřka toplamakta
O türkü alıy.
Ansızından şişka
Annıya akmış,
Miřka fkeleenmiř,
Da topraa düşmüř:
Top, top, top.

Tezde ilkyaz gelecek

Tezde ilkyaz gelecek,
Dolai o kaplaycak.
iek kırdı becek,
Nadi onu toplaycak.

Garagaa Gaa

Garagaa Gaa
İmee piřirmiř,
Yavrularını doyurmuş:
Birisine vermiş –

O daadan odun taşımış.
Öbürüne vermiş –
O pınardan su getirmiş.
Üçüncüsünü doyurmuş –
O panairdan bulgur almış.
Dördün cüsünü doyurmuş –
O blidaları ikamış.
Birine sa bişey vermemiş –
O bişey yapmamış.
Anası ona demiş:
Sen odun daadan taşımadın,
Su pınardan getirmedi,
Bulgur panairdan almadın,
Blidaları ikamadın,
Sen bişey yapmadın.
Açan işleycen
Kuvedine göre,
Ozaman da iecen.

Koli, Koli, bak bana

Koli, Koli, bak bana,
Ne süleycem ben sana:
Nani, nani, uşacım,
Seni tutsun uykucuun.

Düş göresin güzelce,
Sevinesin gördüüne:
Kırlar ekin ekili,
Baalar üzümnen dolu.

Meyvalıkta emişler:
Onnar tatlı pak şeker.
Başçelerde zarzavat,
Durmamayca ona bak.
Aullarda ayvannar,
Saisız da var kuşlar.
Tatlı suynan bir pınar,
Koyu gölgeynen aaçlar.

Bir da çocukak bırda.
Veriy em o kuşlara.
Sucaaz dolu yalaklar,
Alaflanmış ayvannar.

Kazan dolu su taşıy,
Ayvannarı o sulıy.
Göz-kulak o aulda,
Karannaadan ayakta.

Buna mail olsunnar,
Gözledeerken insannar
Evi, aul içini,
Onun käämil çocuunu.

Koli tezde bñecek,
Sesleyci ep olacak.
Yardımdan gelecek
Epsine, kim isteycek.

Koli oolum

Benim oolum, ocucaam,
Benim Koli oolcaazım.
Sana Őimdi danıŐıym,
Birkaç laf sana sñliym.

Dive yaşamak yoktur.
Gelen topraktan insan,
Sora, birkaç vakıttan,
Topraa o gene dñnür.

Da te ep bile, bile,
Toprak – insan,
Toprak – insan
Priroda diişir, diişir,
Ama priroda kalır.
Priroda tenesi insan.
Nası vakıtlar dñniy,
İnsan da o soy diiŐiy,
Ama ep insan kalıy.

İlkyaz

Gün-günden iraklanıy
Gökte tombarlak ateş.
Durmamayca ısıdıy,
Epsine baaşış veriy.

Kendisine o çaarıy
Topraa, büeni, soluu.
Erbirini kuvetliy:
Büenleri uzadıy,
Cannıları boyladıy.
Bütün dolay eşeriy.
Yaamurlar sa yarışıy:
Ere şılak getiriy –
Ava kuvedi işliy.

Çiçekler çiçek açıy,
Günü onnar uzadıy.
İnsanı sevindiriy,
Ömürü uzandıy.

İraktan kuşlar geliy,
İvalarını görüy.
Eski erleri bulıy,
Sansın eniden duıy.

Bu soy bizim tarafta
Erbir il ilkyazımız.
Geçmemiş çok vakıt, da
Alatlaip gelmiş yaz.

Yaz

Yaz sen, yaz sen, pazı yaz:
Yazın başı ii geldi.
Yaşlık şindi diildir az,
İlice vakıtlar geldi.

Yazın büücek yaamurlar,
Büük emişlik zebillii,
Stolda zarzavat bolluu.
İstiy ne canın – o var,
Boldan bola epsi var.

Güz

Dolu bereket kırlar,
Üklü üzümnen baalar.
Meyva aaçlarda çok var –
Te ne soy bizim güzler.

Gün, saklanıp, çıkıy,
Bize seläm o veriy.
Bulut gene çalışıy,
Yaamur siirekte yollıy.
İnsan büük iş çeketmiş,
Tertip o azırlamış.
Gece-gündüz savaşıy,
Eve bereket taşıy.

İşi vakıtınan yapıy,
Varlık o erleştiyriy.
Aul içinde döniy,
Sabaa, auşam karşıly.

Kış

Kış güz erine geldi,
Suuk içerlere girdi..
Kaar yolları kapadı,
Kızak yamaçlar doldu.

Sert, sivri lüzgär düiy,
O insanı deniy:
- Kış vakıdı yaşamaa,
Sen azırsın mı? – sorıy.

-Ey, aaçlar, sıcak sevenner,
Siz şindi nasılsınız?
Siz, birada durannar,
Lapovița görenner?

-Biz dinneniyş güneşten,
Yaz aşlak gün gözünden.
Şindi suuka sınaşıys,
Yaz için azırlanıys.

Açan geldim ben eve.

Açan geldim ben eve,
Çıktı benim önüme
Unukamın birisi,
Kolimin o Vanisi.

- Ya gel bana, çocucaam,
Dädusunun kucaana.
Seni ben ne özledim,
Çoktan sansın görmedim.

- Dädüm. Näändan sen geldin?
Sen bana ne getirdin?
- Te bak torbada, ne var,
Da, eer beneersan, sen al.

- Ya bak neler var bırda!
Benim paalı dädümde! –
Sevinip da süledi,
Hoşluk Vani gosterdi.

- Torba dibinde gördüm,
Kuzu kulaa ben buldum.
Benim dädüm baalardan,
Ekmek almış tauşamdan.

Sabaa al beni baaya:

Tauşam ekme ben orda,
Aaraip da bulacam,
Eve onu getirecem.

-Küçüksün, benim çocuum.
Tauşam senden kaçacak,
Ekmek senden saklaycak.
Onu da sen aaraycan,
Ama da bulamaycan.

Sen gel bişey siz, üle
Saade baaları görmee.
Açan sa büyük olacan,
Tauşam ekme bulacan.

Gel, gel, Eni il...

Gel, gel, Eni il,
Çok beklenmiş Eni il.
Eni il, Eni il,
Çok beklenmiş Eni il.

Buuday başaan iirisini
Saçak kuşları gibi.
Getir, getir Eni il,
Çok beklenmiş Eni il.

Üzümnerde salkımnar
Olsunnar kalpak kadar.
Getir, getir Eni il,
Çok beklenmiş Eni il.

Papşoy başaa kol gibi,
Teneleri altın gibi.
Getir, getir Eni il,
Çok beklenmiş Eni il.

Bereket kartoffiden,
Dallar sarksın meyvadan.
Getir, getir Eni il,
Çok beklenmiş Eni il.

Olsun saalık insana,
Büük da kuvet ayvana.
Getir, getir Eni il,
Çok beklenmiş Eni il.

İlin ecel epsine
Baaşışle seve, seve. ❄️
Getir, getir Eni il,
Çok beklenmiş Eni il.

Kırır kaarnan örtülü, ❄️
Sofra imeknen dolu,
Ava nemniknen üklü.
Getir, getir Eni il,
Çok beklenmiş Eni il.

Pazeertesi

Pazar ertesi geldi,
Taa bir gün o getirdi.
Afta başı erleşti,
Bizi gene dolaştı.

Afta geçti, o gitti,
Başka erine geldi.
Buna da sevinelim,
Ona ikram edelim.

İkram ona kâr pek büyük:
Eni afta, bak, açıy.
Ondan çekediy düünük,
Eni yol, ani başlıy.

Pazar ertesi beклим,
Ona dayman düşüniym.
İşe beni o çaarıy,
Buna ben pek seviniym.

İşte kazanmak olıy,
İslää kef o getiriy.
Büün büyük isteknen işliym,
Varlık käämil getiriyim.

Sali

Sallangaçnan sallandım,
Sali güne etiştım.
Sali güne etiştım,
İrak yolu ben gördüm.

İrak yol ben gördüm,
Onın başına çıktım.
Onun başına çıktım,
Nedi erine koydum.

Üle, ep üle, üle,
Yapmak iş bile, bile.
Sali gününe ikram,
Boşa onu arcamam.

Sali günde var gelir,
Onu bana getirir.
Beni bu sali günü
Kontin ep sevindirir.

Günceezim, eh, günceezim,
Aftada bir günceezim.
Gelsen sen bana sıkça,
Yapsan beni zengince.

Çarşamba

Afta ortası geldi,
Bize o iş getirdi.
Ona biz sınaşıkız,
Onu biz kâr çok beeniyz.

Çarşı gün buna denmiş.
Çarşı eri insana
Yakın taa biraz olmuş,
Da büyük iilik getirmiş.

Çarşıyadan işlediysan,
Sen sora gene işleycen.
Bu günedan sevindiysan,
Gene sora sevinecen.

“Orta” – ortaya denmiş,
Onun “altın” taa adı.
Afta bitkisini görmüş,
Açan kuşku pek bakmış.

Kuşku insan becerik,
Gelir onda var buncak.
İş sonucunu kora,
Fayda sana o olur.

Perşembe

Üç gün geçti aftadan,
Çıktı bu çarşambadan.
Ona deniy Perşembe,
Aftanın bir gününe.

Perşembe, sen Perşembe,
Dördüncü gün aftada.
Sen bana dayman getir,
Nekadar taa çok gelir.

Fukaaraim ben şindi,
Para bana çok lääzım.
Oolum var taa üürensın,
Üürenmiş sa kazansın.

Kazansın – uşak baksın:
Doyursun em üüretsın.
Giidersın em korusun,
Yaşamaa erleştirsın.

Ay perşembe, perşembe,
Dolu gün ol sen bize.
Sevinmelik yap bize,
Bizim bütün evimize.

Cumaa

Dört gün aftadan geçti,
Bize beşinci geldi.
Duymadık gelmesini,
Duymadık gitmesini.

Vakıt arcanıy izlı
İşte bulunaarkana.
Arca onu faydalı –
Gelir sen isteerkene.

Cumaa, sen cumaa, cumaa,
Getir ii vakıt bize.
Fayda çok evimize,
Bize da epimize.

Bitki işlenir günü
Edisinden aftanın.
Zeede çalışmak oldu
Atırına bu günün.

Cumeertesi

Cumaa ertesi geldi,
Bize dinnenmek verdi.
İşte işlemek bitti,
Evde sa o çeketti.

İşten yok nası kaçmaa,
Seni o ep bulacak.
Başka yok iç ne yapmaa,
Başa nası çıkarmaa.

Tutun sen ev işine:
Kime onu yok brakmaa.
Onu savař bitirmee,
Vakitnan erleřtirmee.

Bitti evin işleri.
Düzmek oldu içerleri.
İşler kuvet aldılar,
Vakit çok arcadılar.

Mail işlere olmak,
İşten kendine gelmek.
Vakit arcamak oldu,
Vakit geçirmek oldu.

Pazar

Pazar. O pazı yazaar.
Bize pide pişireer.
Pazar günü dinnenmek,
Datlı imelik imek.

Pazar, pazar, sen pazar,
Yorgun geçmek getireer.
Raatlık büün bize geldi,
Bunu insan bekledi.

Bekleip da bekledi,
İstek işe etişti.
Faydalan sen durumnan,
Arca vakıt akılınan.

Uşaksan – mutlak sesle,
Oyna oynunrarını.
Vakıt sende dinnenmee,
İzlı bak şindi büümee.

Büük ay

Büük ay, büük ay, sen
büük ay
İln başlantısından.
Ol sen, ol sen ep büük ay
İln bitkisinedan.

Bak sen işi, ne suuk ay,
Ne ayaz em ne lüzgär.
Bu ay maya benzemez,
Onda lüzgär iç dinmez.

Kimi iş sa onda az.
Te alalım şindi kaar:
Ne var nası sülemee?
Kaar tarafı kâr az var,
Pek yok bırda ne demee.

May iç yok onda yaamur,
Salt bulut gökte durur,
Kıış vakıdı az nemnik.
O yanık topraa korur.

Ep üle, üle, üle,
Büük aydan geçtik gücee.
Bak ma, ani o küçük,
Var onda kuvet kâr büük.

Güçük ay

Güçük ay, sen küçük ay,
Sanki, kâr küçüksün mü?
Ne, sanki, nerden yok mu
Birkaç güncez eklemee,
Seni da taa büyük yapmaa.

- Kâr büyük istemem olmaa
Salt vakıt tarafından.
Epsi var artık bende
Büük kuvet tarafından.

Var neynen bildireim,
Ben insana geleim.
Kâr pek da duyduraim,
Onu çemrek yapaim.

Pek büüktür ayaz bende,
Zor ondan kâr korunmaa.
Su attıynan dışarda,
Buz olur o eredan.

Ama ne lüzgärım var?
Kaç örtü o koparıy!
Nekadar aaç çıkarıy!
Kaç aul o deviriy.

Sürmek ay (Mart)

Kıştan insanı çıkmış,
Sürmek ay kabletmiş.
Ona iş azırlamış,
Topraa biraz ısıtmış.

- Kalk,- demiş sürmek ay,
Sürmek tertiplerni al.
Kon tarlanın başına,
Da selâm et anana.

Ben seninlen ep tuttum,
Sen bana umutlandın.
Kâr pek islää da yaptın,
Dayman benden üürendin.

Ava diiştikçen, diişir:
Gece kaar, gündüz yaamur.
Yaşlık topraa getiriy,
Nemnik onda çoklanıy.

Sürmek ay, sen sürmek ay!
Sıcak, nemnik getiren,
Umut çiftçie veren,
Onunnan dayman tutan.

Çiçek ay

Yaamur, kaar, güneş, sıcak,
Çiçek ai getirdi.
Aaçlar açtılar çiçek,
Bize olacak imek.

Çiçek ay, sen ay çiçek,
Bize dooru sen ep çek.
Çektikçe, sen ep çekesin,
Durum ii getiresin.

Çiçek, kim nası istiy,
Çiçek aında bulıy.
Ere baktın – çiçek var,
Aaca baktın – gene var.

Vakıt olsun gözletmee,
Olmaa deniz çiçeklee
Mail.Onu metetmee,
Bakıp ona, sevinmee.

İşi nası brakaim?
Seni dayman göreim!
Çiçeksın, benim aim!
İlda bir, benim aim!

Pipiruda(Ederlez)

Sen maysın? Maysın mı, sen?
Eer ülesaydı, neçin
Ava sık diiştiriyisin?
Yaamur kaara çeviriysin,
İnsan sen korkudıysin?

Salkım ai bu aydır.
Çiçek aından sora
Bize o gelmiştir.
Edip da şükür ona,
Topraa insan ii işilir.

İzlı yaamur getiren.
Eri suynan kandıran,
Bitki aydır ilk yazda,
Kuvet büüden toprakta.

Kirez ay

Kirezler, olup, geçti,
Bir sa ay, gelip, gitti.
Emişler sa çoklandı,
İnsanı sa kandırdı.

İlk ay yazın kirezmiş,

Bitkisi sa armanmış.
Emişlik dünnää dolmuş,
İnsan büük bolluu görmüş.

Aşlak Gün şıakları,
İsıdıp da ısıdıy
Toprakta büenneri.
İmelik çok oldurıy,
İnsanı sevindiriy.

Siirekte yaamur olıy,
Topraa o serinnediy.
Emişlik yaşlık görüy,
İnsana umut veriy.

Orak ay

Aldım oraa elime,
Gittim biçmee kırıma.
Baktım buuday başaana:
Benzir saçak kuşuna.

Ne iş bu iş,acaba?
Görüym,ne ben kırımında?
Bias ekinde başaklar,
Nası saçakta kuşlar.

Kimden bu vergi bana?

Neden gelir insana?
Gözüm gördü buuk varlık,
Memnun oldum ben artık.

Bana vermiş zenginii
Topraa ii işlemeklii.
Nemnik avadan düşme,
Günden sıcaklar gelme,
Benden - toprak işleme.

Arman ay

Arman ai, ay aşlak,
Düüme var vakıt başak.
Güneş erleşmiş ere,
Karez gitmiş gölgee.

Gölge may birerde yok,
Dolu armannar başak.
Tokmak orada atlıy,
Düven uşaa gezdiri.

Onu bir biigir çekiy,
Uşak o sevindiriy.
İşe bile sınaşmak,
Uşaa olup da olıy.

Auşam öktüynen ere,
Çiftçi armanı toplıy.
Ambar dolmuş tereke,
İnsan buna seviniy.

Meyva çok meyvalıkta,
Üzüm da var baalarda.
Arman ai, sen arman,
Zengin insanı yapan.

Ceviz ay (Baa bozumu)

Ceviz aacın emiři
Bize gene etiři.
Ava onu oldurdu,
Ava onu sesledi.

Neler taa var ceviz ayda?
Baalar bulunıy üzümde.
Papşoy berekette kırlar,
Üklü zarzavat başçeler.

Çiftçi,sen,çiftçi insan,
Başın tutıy çok işen.
Kuvet bul, da topla sen
Käämil iř sonucunu.

Brakma kimsee onu.
Onu tutasın toplu.
Paylaş salt ii insannan
Sende var zenginniknen.

Canavar ay

Güzün orta ai sen,
Çok bereket getiren.
Serinniknen dolaşan,
Yaşamamıza bakan.

Canavar, sen canavar,
Aysın sen, diilsin yaban.
Ep tutasın bizimnen,
İşleri ii düzüncen.

Sora gene birerde:
Güzün işte em evde
Neet başa çıkaralım,
İş faydaynan yapalım.

Erbir insana fayda
Eserde lääzım olsun.
O düşmesin zarara,
İi salt yaşamak bilsin.

Erbir aydan var fayda,
Al onu sen esaba.
Bu soy käämil durumu,
İç bir kere unutma.

Canavar aydan fayda
Var diil saade insana.
Bu ayda canavarlar
Kendine düün yapıylar.

Kasım

Bitki ai sen güzün,
Otuz günün var senin.
Sıcak vakıtlar kaçmış,
Serin avarlar gelmiş.

Te aaç yapraksız kalmış.
Kim onnarı indirmiş?
Kraa onnarı suuklatmış,
Aaç altına döşetmiş.

Çoban yaamuru gelmiş:
Gökü kaplamış bulut.
Bizim erleri, bulup,
Onu bize getirmiş.

Diişmek büyük prirodada
Oly kasım aında.

En büyük kuvet çalışıy,
İnsan o dinnendiriy.

Kasım o soy bir aydır:
İl vakıdı airır.

Güz brakıp, bizi brakıy,
Kış erini onun alıy.

Kırım ay (Aralık)

Kırım ay, sen kırım ay,
İlı, ılan baalayan.
Lüzgär, ayaz getiren,
Ava suuk erleşiren.

İlda bitki sen aysın,
Kışın sa ilk aısın.
Kürtüm eri kaplamış,
Onu bim-biaz yapmış.

Kilim, sen biaz kilim,
Gökten bulutnan gelen.
Ört sen paalı topracı,
Bakıy, ani insanı.

Poyraz tarafı basan
Vakıt gelmiş insana.
Zeede içerde duran –
Lääzım korunmaa suuktan.

Kırım ay, sen kırım ay,
İlı sen geçiren ay:
Getir bize eni il,
Bundan taa aairsız diil.

Dil

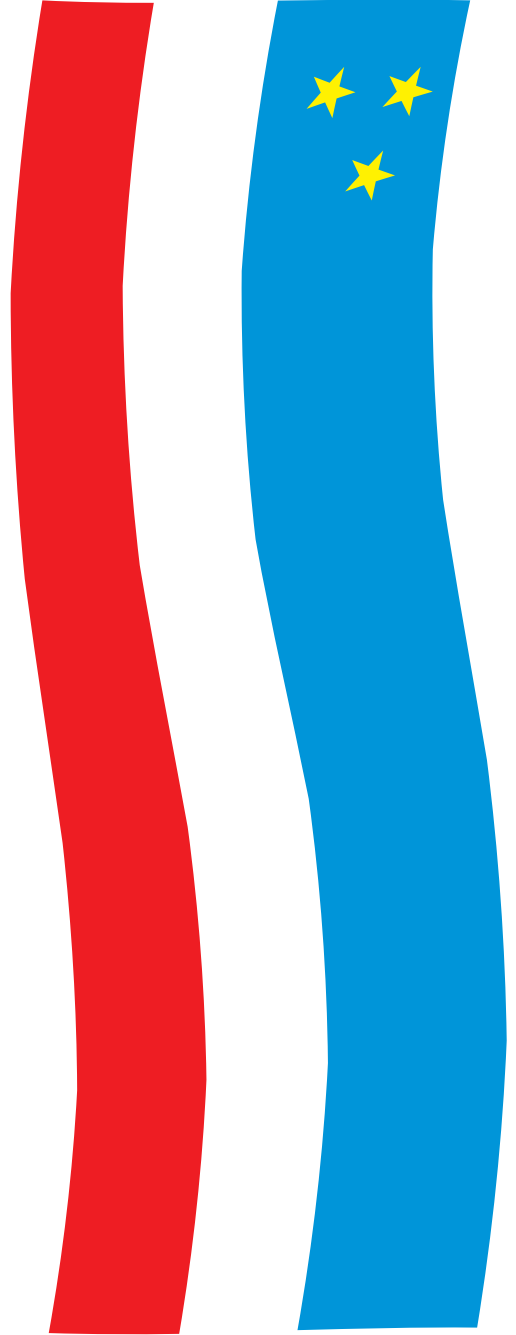
Şindi bakalım dile –
En büük bu sensele.
Nası da durmuş, durmuş,
Bizim için korunmuş.

Sizin dil bizimcene,
Onu nası korumaa
Olmuş kâr bütününe
Bile çıvgın avada.

Dilde kosmos kuvedi,
Toplu olmuş eskiden.
Dilde millet akılı,
Kalmış paalı cetlerden.

Dil käämil bir kilimdir.
İnsanı o gezdilir:
Görsün dünnää gözelli,
Bulsun käämil insanıı.

Millet arasında dil
Yardım epsine edir:
İnsannara annaşmaa,
Uslulukta yaşamaa.

Dil benim yařamam,
O benim anam - bubam.
Büük sensele o bana,
Umut veriy yaarina.

Dil varkana, millet var,
O diildir millete aar.
O silindi – millet yok,
Vakit buna diil läazım çok.

Bunu tut sen aklında,
Bundan sana var fayda.
Seni dil kurtaracak,
Aydın erde tutacak.

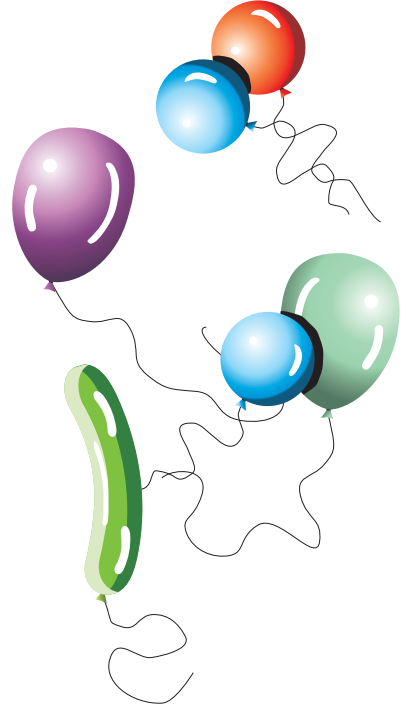
Bile nasaat cetinden,
Erbir insan kableden,
Onu erine koysun,
Läazım dayman çalışsın.

Deniz çocuk

Bir il geeri bu topraa
Bir güzel çocuk gelmiş.
Ana, buba istemiş,
Allaa da onu vermiş.

Da demiş, ani olsun:
Akıllı em kısmetli,
İşten yaa bereketli.
Sesleyci em seslenmiş,
Sailmiş, em da saymış.

Deniz kadar kuvet olsun,
İnsan ondan fayda görsün.
Ana, buba seslesin,
Yardım onnara etsin.

Lüda

Mardın başlantısında,
Komrat kasabasında,
Güneş topraa ısıdıy,
İnsan üzü suazlıy.

Nerden bu Güneş gelmiş?
Ne ad ona koyulmuş?
Lüda onun adıymış.

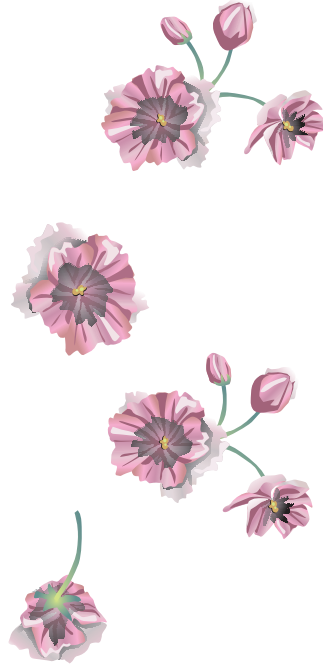
İnsan onu getirmiş:
Silviya Nikolaevna- ana,
Nikolayı Vladimiroviç-
buba.

Lüda. Bu bir ad siirek
Çok adın arasından.
Nasıl en güzel çiçek
Büük usta başçesinden.

Çok oku em çok da bil,
Ana, buba sevindir.
Düz senin yolun olsun,
Ep kismette bulunsun.

Saşka

Çoktan beklenmiş uşaan,
Varmış büük kismeti.
Gelmiş vakıtnan uşaan,
Yokmuş iç bir kusuru.

- Buesin, sen, uşacık:
Seviy seni anacık,
Sen läözımsın bubana,
Em da erbir isıma.

Sende iş – er gun büümek,
İsim da sevindirmek.
Geniş yol sana olsun,
Bolda yaşaman gitsin.

Kuvet sıcak avarlar
Sana dayman versinner.
Fayda senden görsünner
Seni seven isımnar.

Bilgiç, yazıcı olasın.
İsim parlak sevesin.
Seni onnar saysınnar,
Mail sana olsunnar.

Deniz

Deniz çocuk büyük oldu:
O üç yaş doldurdu.
Buba sesleyci çocuk,
Ana sayıcı uşak.

Sevin dādu em mani,
Buba, ana, epsicii.
Yardım Deniz verecek
Kim nekadard isteycek.

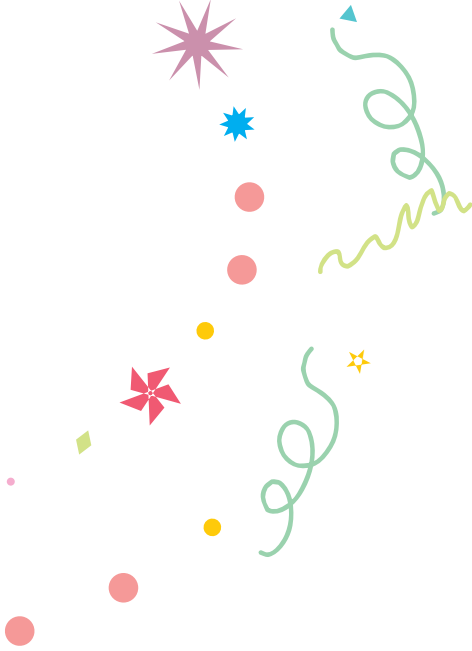
Nadi

Nadi, Nadi, Nadicik,
Sen yapasın uykucuk.
Düş göresin uykunda
İş düzeersin içerde.

Sen aycaazı tertiple,
Manca, orba azırla.
Çamaşır evde ika,
İerlerni da pakla.

Bilgi sayarda işle,
Buba, ana sen sesle.
Bilmee çok dayman iste,
Kiat çıkar tatine.
Bunu tatin süledi,
Sana da sımarladı.
Kısmet sende bitmesin,
Yardım uşaandan gelsin.
Seni epsi saysınnar,
İstediini yapsınnar.

Kızçaazım

Kızçaazım geldi bana,
Aydınnık bük dunnäya.
Ona ben er azırladım
Eniye yaşamakta.

Sesle, Nadi kızçaazım:
Gece-gündüz dayandım,
Seni dayman bekledim.
Olasın, sen, çorbacı,
Bilesin salt aydınnı.

Sende güzellik olsun.
Sevesin insannarı.
Seni, saip, sevsinner,
Seninnen dost olsunnar.

Üüsek akılda olasın,
Kiatçılı kullanasın.
Bilimnen sen dost olup,
Onunnan yolca gidip,
Diveç sen anılasın.

Bilgiç zanaatlarında
Eni işler açasın.
Kendi milletine da,
Fayda dayman olasın.

Nadi kumatriada

Bir yaş Nadi doldurdu.
O artık büyük kız oldu.
Tez şkolaya gidecek,
Da orda üürenecek:

Yazmaa, em da okumaa,
Türlü da resim yapmaa.
Oynamaa da forucuk,
Em da çalmaa türkücük.

Çok lääzımnı işleri,
Üürenip ,da bilecek.
Üürenmee o sevecek,
Evi da şennedecek.

- Zenginim ben evimnen:

Bubamnan em anamnan,
Dädumnan em manimnen,
Bütün da senseleyen,
Em da nunalarımnan.

Günün birinde onnar
Beni vaatiz ettiler:
İki Nadi nunam,
İki Kati nunam,

Jenä em Sergey nunam,
Mişa em Sveta nunam.
Olun saa, çok yaşain,
Düünümde da oynain.

Ben geldim sana

Mamu, mamu, bak bana,
Ben geldim sana.
Sen beni istemişin,
Sen beni beklemişin,
Sen beni aaramışın,
Ben geldim sana.

Tatimin yardımınnan
Biz buluştuk.
Tatimin yardımınnan
Biz benzeştik.

Sen beni istemişin,
Sen beni beklemişin,
Sen beni aaramışın,
Ben geldim sana,
Ben geldim sana,
Ben geldim sana.

İÇİNDEKİLER

<i>PIET ALFABETİ</i>	3
<i>AFTALAR</i>	9
<i>BURUK AYAK MIŞKA</i>	10
<i>TEZDE İLK YAZ GELECEK</i>	10
<i>GARAGAĞA GAĞA</i>	10
<i>KOLİ, KOLİ, BAK BANA</i>	11
<i>KOLİ OOLUM</i>	13
<i>İLK YAZ</i>	14
<i>YAZ</i>	15
<i>GÜZ</i>	15
<i>KIŞ</i>	16
<i>AÇAN GELDİM BEN EVE</i>	17
<i>GEL, GEL, ENİ İL</i>	18
<i>PAZEERTESİ</i>	20
<i>SALİ</i>	21
<i>ÇARŞAMBA</i>	22
<i>PERŞEMBE</i>	23
<i>CUMAA</i>	24
<i>CUMEERTESİ</i>	25
<i>PAZAR</i>	26
<i>BÜÜK AY</i>	27
<i>GÜCÜK AY</i>	28
<i>SÜRMEK AY (MART)</i>	29
<i>ÇİÇEK AY</i>	30
<i>PİPİRUDA(EDERLEZ)</i>	31
<i>KİREZ AY</i>	31
<i>ORAK AY</i>	32
<i>ARMAN AY</i>	33
<i>CEVİZ AY(BAA BOZUMU)</i>	34
<i>CANAVAR AY</i>	35
<i>KASIM</i>	36
<i>KIRIM AY (ARALIK)</i>	37
<i>DİL</i>	38
<i>DENİZ ÇOCUK</i>	40
<i>LÜDA</i>	40
<i>SAŞKA</i>	41
<i>DENİZ</i>	42
<i>NADİ</i>	43
<i>KIZÇAAZIM</i>	44
<i>NADİ KUMATRİADA</i>	45
<i>BEN GELDİM SANA</i>	46

Dizayn hem tasarım - Kıssa Gennadiy

A

E

F

V

B

J

G

H

I

Ü

B